UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

27 päivänä lokakuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — SEUT 267 artikla — Unionin tuomioistuimen toimivalta — Käsite ”unionin oikeuden säännös” — Direktiivi 89/106/ETY — Rakennusalan tuotteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentäminen — Standardi, jonka Euroopan standardointikomitea (CEN) on hyväksynyt Euroopan komission toimeksiannosta — Standardin julkaiseminen Euroopan unionin virallisessa lehdessä — Yhdenmukaistettu standardi EN 13242:2002 — Kansallinen standardi, jolla yhdenmukaistettu standardi EN 13242:2002 pannaan täytäntöön — Yksityisten oikeussubjektien välinen sopimusoikeudellinen riita — Menetelmä sen toteamiseksi, onko tuote yhdenmukaistetun standardin täytäntöön panemiseksi annetun kansallisen standardin mukainen vai ei — Ajankohta sen toteamiseksi, onko tuote kyseisen standardin mukainen vai ei — Direktiivi 98/34/EY — Teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettava menettely — Soveltamisala

Asiassa C-613/14,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Supreme Court (ylin tuomioistuin, Irlanti) on esittänyt 19.12.2014 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 30.12.2014, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

James Elliott Construction Limited

vastaan

Irish Asphalt Limited,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen sekä tuomarit M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan ja D. Šváby (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. Campos Sánchez-Bordona,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 19.11.2015 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— James Elliott Construction Limited, edustajinaan E. Barrington, SC, C. Donnelly, BL, ja B. Shipsey, SC, solicitor D. O’Donovanin valtuuttamina,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

— Irish Asphalt Limited, edustajinaan T. Hogan, SC, D. Conlan Smyth, barrister, ja N. Buckley, BL, solicitor N. Mulherinin valtuuttamina,

— Irlanti, asiamiehinään A. Joyce, L. Williams ja J. Quaney, avustajinaan B. Kennedy, SC, ja G. Gilmore, barrister,

— Euroopan komissio, asiamiehinään A. C. Becker, G. Braga da Cruz ja G. Zavvos,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.1.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 267 artiklan, rakennusalan tuotteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 21.12.1988 annetun neuvoston direktiivin 89/106/ETY (EYVL 1989, L 40, s. 12), sellaisena kuin se on muutettuna 22.7.1993 annetulla neuvoston direktiivillä 93/68/ETY (EYVL 1993, L 220, s. 1) (jäljempänä direktiivi 89/106), 4 artiklan, teknisiä standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22.6.1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY (EYVL 1998, L 204, s. 37), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 20.11.2006 annetulla neuvoston direktiivillä 2006/96/EY (EUVL 2006, L 363, s. 81) (jäljempänä direktiivi 98/34), 1 ja 8 artiklan sekä yhdenmukaistetun standardin EN 13242:2002 ”Maa- ja vesirakentamisessa ja tien rakenteissa käytettävät sitomattomat ja hydraulisesti sidotut kiviainekset” (jäljempänä yhdenmukaistettu standardi EN 13242:2002) tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty riita-asiassa, joka koskee Irish Asphalt Limitedin tekemiä kiviainestoimituksia James Elliott Construction Limitedille.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 89/106

3 Direktiivin 89/106 johdanto-osan 1., 4., 6., 7., 11. ja 12. perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”jäsenvaltioiden velvollisuutena on huolehtia, että talon- ja maanrakentaminen niiden alueilla suunnitellaan ja toteutetaan siten, että henkilöille, kotieläimille tai omaisuudelle ei aiheuteta vaaraa ja että rakennuskohde täyttää muutenkin yleisen hyvinvoinnin kannalta olennaiset vaatimukset,

– –

Eurooppa-neuvoston kesäkuussa 1985 hyväksymän sisämarkkinoiden toteuttamista koskevan valkoisen kirjan 71 kohdassa todetaan, että yleisten toimintaperiaatteiden puitteissa erityistä huomiota kiinnitetään tiettyihin aloihin rakennusala mukaan lukien; kaupan tekniset esteet rakennusalalla on poistettava, jollei niitä voida poistaa tunnustamalla vastavuoroisesti jäsenvaltioiden samanarvoisuus, noudattaen 7 päivänä toukokuuta 1985 annetussa neuvoston päätöslauselmassa [(EYVL 1985, C 136, s. 1)] vahvistettua uutta lähestymistapaa, jonka mukaan on määriteltävä turvallisuudesta ja muista yleisen edun kannalta tärkeistä näkökohdista johtuvat olennaiset vaatimukset, alentamatta jäsenvaltioissa voimassa olevaa ja perusteltua turvallisuuden tasoa,

– –

yhdenmukaistettujen standardien tai muiden teknisten eritelmien perustaksi eurooppalaisella tasolla ja eurooppalaisen teknisen hyväksymisen valmistelemiseksi ja antamiseksi laaditaan perusasiakirjat, joissa olennaiset vaatimukset ilmaistaan konkreettisesti teknisellä tasolla,

olennaiset vaatimukset muodostavat perustan eurooppalaisten yhdenmukaistettujen standardien laatimiseksi rakennusalan tuotteille; mahdollisimman suuren hyödyn saavuttamiseksi sisämarkkinoille, mahdollisimman monien valmistajien pääsemiseksi näille markkinoille, mahdollisimman avoimien markkinoiden varmistamiseksi ja edellytysten luomiseksi yhdenmukaistetun yleisen säännöstön toteuttamiseksi rakennusalalla tulisi mahdollisimman laajasti ja nopeasti saada aikaan yhdenmukaistetut standardit; nämä standardit ovat yksityisten toimielinten laatimia ja niiden tulee säilyä eivelvoittavina; tätä varten Euroopan standardointikomitea (CEN) ja Euroopan sähkötekniikan standardointikomitea (CENELEC) tunnustetaan toimivaltaisiksi toimielimiksi vahvistamaan yhdenmukaistettuja standardeja 13 päivänä marraskuuta 1984 allekirjoitettujen komission ja näiden kahden toimielimen välisestä yhteistyöstä annettujen yleisten suuntaviivojen mukaisesti; tässä direktiivissä yhdenmukaistetulla standardilla tarkoitetaan teknistä eritelmää (eurooppalaista standardia tai yhdenmukaistamisasiakirjaa), jonka toinen tai molemmat edellä mainituista toimielimistä on vahvistanut komission toimeksiannosta teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 28 päivänä maaliskuuta 1983 annetun neuvoston direktiivin 83/189/ETY [(EYVL 1983, L 109, s. 8)] mukaisesti,

– –

tuotteen katsotaan olevan käyttökelpoinen, jos se vastaa yhdenmukaistettua standardia, eurooppalaista teknistä hyväksymistä tai yhteisön tasolla tunnustettua yhdenmukaistamatonta teknistä eritelmää; jos olennaisilla vaatimuksilla on tuotteen osalta vain vähäinen merkitys ja jos tuote poikkeaa voimassa olevista teknisistä eritelmistä, hyväksytty tarkastuslaitos voi varmentaa sen käyttökelpoisuuden,

tuotteet, jotka katsotaan käyttökelpoisiksi, voidaan helposti tunnistaa CE-merkinnästä; näiden tuotteiden vapaa liikkuvuus ja käyttö aiottuun käyttötarkoitukseensa on sallittava kaikkialla yhteisössä”.

4 Tämän direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että 1 artiklassa tarkoitettuja tuotteita, jotka on suunniteltu käytettäviksi rakennuskohteissa, voidaan saattaa markkinoille vain, jos ne sopivat suunniteltuun käyttöönsä eli jos ne ovat ominaisuuksiltaan sellaisia, että rakennuskohde, johon tuotteet liitetään, asennetaan, käytetään tai sijoitetaan, täyttää 3 artiklassa tarkoitetut olennaiset vaatimukset, jos rakennuskohteeseen sovelletaan näitä vaatimuksia sisältäviä määräyksiä ja jos rakennuskohde on suunniteltu ja rakennettu asianmukaisesti.”

5 Kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Rakennuskohteissa sovellettavat olennaiset vaatimukset, joilla voi olla vaikutusta tuotteen teknisiin ominaisuuksiin, on annettu tavoitteina liitteessä I. Näistä vaatimuksista voidaan soveltaa yhtä tai useampaa tai niitä kaikkia ja ne on täytettävä taloudellisesti kohtuullisen käyttöajan kuluessa.”

6 Saman direktiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Standardeja ja teknisiä hyväksymisiä nimitetään tässä direktiivissä ’teknisiksi eritelmiksi’.

Tässä direktiivissä yhdenmukaistetuilla standardeilla tarkoitetaan teknisiä eritelmiä, jotka on laatinut ja vahvistanut CEN, CENELEC tai molemmat yhdessä direktiivin [83/189] mukaisesti annetusta toimeksiannosta 19 artiklassa tarkoitetun komitean lausunnon perusteella ja komission ja edellä tarkoitetun kahden toimielimen välisestä yhteistyöstä 13 päivänä marraskuuta 1984 allekirjoitettujen yleisten suuntaviivojen mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on oletettava [rakennusalan] tuotteiden olevan käyttöön soveltuvia, jos rakennuskohde, kun se on suunniteltu ja rakennettu asianmukaisesti, niitä käytettäessä täyttää 3 artiklassa tarkoitetut olennaiset vaatimukset, jos tuotteissa on CE-merkintä, joka ilmaisee niiden olevan tämän direktiivin säännöskokonaisuuden mukaisia, mukaan lukien V luvussa säädetyt vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt ja III luvussa säädetty menettely. CE-merkintä ilmaisee:

a) että tuotteet ovat niiden asiaa koskevien kansallisten standardien mukaisia, jotka vastaavat niitä yhdenmukaistettuja standardeja, joiden viitenumerot on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä. Jäsenvaltioiden on julkaistava näiden kansallisten standardien viitenumerot;

b) että tuotteet ovat III luvussa tarkoitettua menettelyä noudattaen annetun eurooppalaisen teknisen hyväksymisen mukaisia;

tai

c) että ne ovat 3 kohdassa tarkoitettujen kansallisten teknisten eritelmien mukaisia, jos yhdenmukaistettuja eritelmiä ei ole; näistä kansallisista eritelmistä on laadittava luettelo 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.”

7 Direktiivin 89/106 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot eivät saa estää tämän direktiivin säännösten mukaisten tuotteiden vapaata liikkuvuutta, saattamista markkinoille tai käyttöä alueellaan.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että näiden tuotteiden käyttöä suunniteltuun tarkoitukseensa ei estetä säännöillä tai ehdoilla, joita asettavat julkiset laitokset taikka monopoliasemansa nojalla julkisena yrityksenä tai julkisena laitoksena toimivat yksityiset.”

8 Kyseisen direktiivin 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. [Rakennusalan] tuotteita koskevien yhdenmukaistettujen standardien laadun varmistamiseksi Euroopan standardointijärjestöjen on vahvistettava standardit niiden toimeksiantojen perusteella, jotka komissio antaa – –.

2. Näin laadituissa standardeissa on vaatimukset esitettävä mahdollisuuksien mukaan [rakennusalan] tuotteen toimivuus- ja suorituskykyominaisuuksina ottaen huomioon perusasiakirjat.

3. Kun Euroopan standardointijärjestöt ovat vahvistaneet standardit, komissio julkaisee niiden viitenumerot Euroopan yhteisöjen virallisen lehden C-sarjassa.”

9 Direktiivi 89/106 on kumottu rakennustuotteiden kaupan pitämistä koskevien ehtojen yhdenmukaistamisesta ja neuvoston direktiivin 89/106/ETY kumoamisesta 9.3.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 305/2011 (EUVL 2011, L 88, s. 5) 65 artiklan mukaisesti. Kyseistä asetusta ei kuitenkaan ole ajallisesti sovellettava pääasian oikeudenkäynnissä.

Direktiivi 98/34

10 Direktiivin 98/34, jolla direktiivi 83/189 on korvattu, 1 artiklan 3, 4 ja 11 alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan

– –

3) ’teknisellä eritelmällä’ asiakirjaan sisältyvää eritelmää tuotteelta vaadittavista ominaisuuksista, kuten laadusta, käyttöominaisuuksista, turvallisuudesta tai mitoista, mukaan lukien tuotteita koskevat myyntinimeä, termistöä, tunnuksia, kokeita ja testausmenetelmiä, pakkaamista, merkitsemistä tai selostetta koskevat vaatimukset sekä vaatimustenmukaisuuden arvioinnin menettelyt;

– –

4) ’muulla vaatimuksella’ vaatimusta, joka ei ole tekninen eritelmä ja joka asetetaan tuotteelle erityisesti kuluttajan ja ympäristön suojelutarkoituksessa ja joka koskee tuotteen elinkaarta markkinoille saattamisen jälkeen eli käyttöedellytyksiä, kierrätystä, uudelleenkäyttöä tai tuotteesta huolehtimista, jos nämä edellytykset voivat vaikuttaa merkittävästi tuotteen koostumukseen tai sen luonteeseen, taikka sen kaupan pitämistä;

– –

11) ’teknisellä määräyksellä’ teknistä eritelmää tai muuta vaatimusta taikka palveluja koskevaa määräystä, mukaan lukien sovellettavat hallinnolliset määräykset, jonka noudattaminen on oikeudellisesti tai tosiasiallisesti pakollista ja joka koskee kaupan pitämistä, palvelujen tarjoamista, palvelujen tarjoajien sijoittautumista tai käyttöä jäsenvaltiossa tai suuressa osassa sen aluetta, sekä jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, joissa kielletään tuotteen valmistus, tuonti, kaupan pitäminen tai käyttö taikka joissa kielletään palvelujen tarjoaminen, palvelujen käyttö tai sijoittautuminen palvelujen tarjoajana, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 10 artiklan säännösten soveltamista.

Teknisiä määräyksiä, joita noudetaan tosiasiallisesti, ovat erityisesti:

— jäsenvaltion lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, jotka koskevat joko teknisiä eritelmiä tai muita vaatimuksia taikka palveluja koskevia määräyksiä tai ammatillisia sääntöjä tai menettelyohjeita, joissa itsessään viitataan teknisiin eritelmiin tai muihin vaatimuksiin taikka palveluja koskeviin määräyksiin, ja joiden noudattaminen antaa edellyttää näissä laeissa, asetuksissa ja hallinnollisissa määräyksissä vahvistettujen vaatimusten mukaisuutta,

— vapaaehtoiset sopimukset, joissa viranomainen on osapuolena ja joiden tarkoituksena on yleisen edun nimissä teknisten eritelmien tai muiden vaatimusten taikka palveluja koskevien määräysten noudattaminen, lukuun ottamatta julkisia hankintoja koskevia sopimuksia,

— tekniset eritelmät tai muut vaatimukset tai palveluja koskevat säännöt, jotka liittyvät verotus- tai rahoitustoimenpiteisiin, jotka vaikuttavat tuotteiden tai palveluiden kulutukseen rohkaisemalla näiden teknisten eritelmien tai muiden vaatimusten taikka palveluja koskevien määräysten noudattamista; tämä ei koske kansallisiin sosiaaliturvajärjestelmiin liittyviä palveluja koskevia teknisiä eritelmiä, muita vaatimuksia tai määräyksiä.”

11 Kyseisen direktiivin 8 artiklan 1 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle välittömästi teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset, paitsi kun on kyse kansainvälisen tai eurooppalaisen standardin käyttöönotosta sellaisenaan, jolloin pelkkä tiedonanto riittää, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 10 artiklan säännösten soveltamista. Niiden on toimitettava komissiolle myös ilmoitus niistä syistä, joiden vuoksi tällaisen teknisen määräyksen laatiminen on tarpeen, jollei näitä syitä selvitetä jo ehdotuksessa.

– –

Jäsenvaltioiden on toimitettava ehdotus uudelleen edellä mainituin edellytyksin, jos ne tekevät teknistä määräystä koskevaan ehdotukseen sellaisia huomattavia muutoksia, jotka muuttavat sen soveltamisalaa, lyhentävät alun perin suunniteltua soveltamisaikataulua, lisäävät eritelmiä tai vaatimuksia taikka tiukentavat niitä.

– –

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava viipymättä komissiolle teknisen määräyksen lopullinen teksti.”

Yhdenmukaistettu standardi EN 13242:2002

12 Tekninen komitea CEN/TC 154 ”Aggregates” laati standardin EN 13242:2002, jonka CEN hyväksyi 23.9.2002 komission direktiivin 89/106 nojalla 6.7.1998 antaman toimeksiannon mukaisesti (M 125 – Toimeksianto CEN/CENELECille standardointityön käynnistämisestä erityisiin tarkoituksiin käytettäviä kiviaineksia koskevien yhdenmukaistettujen standardien laatimiseksi, jäljempänä toimeksianto M 125).

– Toimeksianto M 125

13 Toimeksiannon M 125 johdannossa todetaan seuraavaa:

”– – Direktiivin yhtenä tavoitteena on poistaa rakennusalan kaupan tekniset esteet siltä osin kuin niitä ei voida poistaa kaikkien jäsenvaltioiden keskinäisellä vastaavuuden tunnustamisella. Standardointitoimeksiannot koskevat siten ensimmäisessä vaiheessa rakennusalan tuotteita, joihin saattaa liittyä teknisiä kaupan esteitä.

Tämän toimeksiannon tarkoituksena on säännellä yhdenmukaistettujen eurooppalaisten standardien kehittämistä ja laatua, jotta yhtäältä mahdollistetaan kansallisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten (jäljempänä säännökset) ’lähentäminen’ ja toisaalta se, että standardien mukaisten tuotteiden voidaan olettaa soveltuvan suunniteltuun tarkoitukseensa, sellaisena kuin se määritellään direktiivissä.”

14 Toimeksiannon II luvussa, jonka otsikko on ”Toimeksiannon suorittaminen”, todetaan seuraavaa:

”1. CEN/CENELEC esittää komissiolle yksityiskohtaisen työohjelman viimeistään kolmen kuukauden kuluttua sen hyväksymisestä direktiivillä 83/189 perustetussa komiteassa.

– –

5. Ehdotukset toimeksiantoon sisältymättömien mutta teknisen komitean tarpeellisiksi katsomien tuotteiden, käyttötarkoitusten, aineiden tai muotojen lisäämisestä on esitettävä komission yksikköjen tutkittaviksi työohjelmasta riippumatta. Tämän toimeksiannon piiriin kuulumattomia tuotteita varten valmisteltuja standardeja ei pidetä yhdenmukaistettuina standardeina. Direktiivin [98/34] 4 artiklan 1 kohdan säännösten lisäksi on otettava huomioon se seikka, että kaikki

toimeksiantoon sisältyvät tuotteet noudattavat asiassa sovellettavan komission päätöksen mukaista vaatimustenmukaisuuden vahvistamisjärjestelmää mutta tämä ei päde toimeksiantoon sisältymättömiin tuotteisiin.

6. Ehdotukset toimeksiantoon sisältymättömien mutta teknisen komitean tarpeellisiksi katsomien ominaisuuksien ja kestävyysvaatimusten lisäämisestä on esitettävä työohjelman erillisessä luvussa, ja komission yksiköt tutkivat ne.

– –

8. CEN:n teknisten komiteoiden on annettava tekninen vastaus toimeksiannossa mainittujen ominaisuuksien määrittämistä varten ottaen huomioon jäljempänä esitettävät edellytykset. Ehdotettujen testausmenetelmien on liityttävä suoraan asianomaiseen vaadittuun ominaisuuteen, eikä niissä saa viitata sellaisia ominaisuuksia koskeviin määritysmenetelmiin, joita toimeksiannossa ei vaadita. Kestävyysvaatimuksia olisi käsiteltävä tämänhetkisen tekniikan tason kehyksessä.

9. Testaus-/laskentamenetelmiin on viitattava tavoiteltavan yhdenmukaistamisen mukaisesti. Yleisesti ottaen kunkin ominaisuuden määrittämiseksi olisi viitattava vain yhteen menetelmään tietyn tuotteen tai tuoteperheen osalta.

Jos tuotteen tai tuoteperheen osalta saman ominaisuuden määrittämiseksi on kuitenkin tarkoitus viitata perustelluista syistä useampaan kuin yhteen menetelmään, tämä on perusteltava. Tässä tapauksessa kaikki viitatut menetelmät olisi yhdistettävä konjunktiolla ’tai’ ja olisi esitettävä niiden soveltamisperuste.

Kaikissa muissa tapauksissa kaksi tai useampia testaus-/laskentamenetelmiä yhden ominaisuuden määrittämiseksi voidaan hyväksyä vain, jos niiden välillä on tai niiden välille voidaan muodostaa korrelaatio. Asiaa koskevassa yhdenmukaistetussa tuotestandardissa on valittava yksi niistä viitemenetelmäksi.

Testaus- ja/tai laskentamenetelmien on oltava mahdollisuuksien mukaan luonteeltaan horisontaalisia siten, että ne käsittävät mahdollisimman laajan joukon tuotteita.

– –

12. Tämän toimeksiannon ulottuvuutta voidaan muuttaa tai tarvittaessa laajentaa. Se, että komissio on hyväksynyt työohjelman, ei merkitse kaikkien viitestandardeiksi merkittyjen seikkojen hyväksymistä. Teknisten komiteoiden on osoitettava näiden seikkojen suora yhteys tarpeeseen yhdenmukaistaa toimeksiantoon sisältyvät tuotteet, käyttötarkoitukset ja ominaisuudet. Työohjelman hyväksyminen ei myöskään sulje pois sitä, että CEN lisää uusia seikkoja toimeksiannon sisällön noudattamiseksi täysimääräisesti.

– –

15. CEN/CENELEC ilmoittaa välittömästi komissiolle kaikista toimeksiannon toteuttamiseen liittyvistä ongelmista ja esittää vuosikertomuksen toimeksiannon puitteissa suoritettujen töiden edistymisestä.

16. Edistymistä koskevaan kertomukseen sisältyy selostus suoritetuista töistä, ja siinä mainitaan ilmenneet poliittiset tai tekniset vaikeudet, erityisesti sellaiset, joiden vuoksi jäsenvaltion viranomaiset päättävät esittää vastalauseita tai vedota direktiivin [98/34] 5 artiklan 1 kohtaan.

17. Edistymistä koskevaan kertomukseen liitetään viimeisin luonnos jokaisesta toimeksiantoon sisältyvästä standardista sekä viimeisimmät kertomukset alihankkijoiden suoritettaviksi annetuista töistä.

– –

19. CEN/CENELEC voi hyväksyä tämän toimeksiannon vasta komission yksikköjen hyväksyttyä työohjelman.

– –

21. CEN/CENELEC esittää yhdenmukaistettujen eurooppalaisten standardien ja asianmukaisten oheisstandardien lopulliset luonnokset komission yksiköille CEN/CENELECin ja komission välillä sovitun ja II.2.d kohdassa mainitun aikataulun mukaisesti, jotta luonnosten voidaan vahvistaa olevan tämän toimeksiannon mukaisia.”

15 Toimeksiannon III luvussa, jonka otsikko on ”Yhdenmukaistetut standardit”, todetaan seuraavaa:

”1. On laadittava yhdenmukaistetut standardit, jotta liitteissä 1 ja 2 lueteltujen tuotteiden voidaan osoittaa täyttävän olennaiset vaatimukset. Yksi direktiivin tavoitteista on poistaa kaupan esteet, joten siihen perustuvissa standardeissa vaatimukset on esitettävä mahdollisuuksien mukaan tuotteen toimivuus- ja suorituskykyominaisuuksina (direktiivin 7 artiklan 2 kohta) ottaen huomioon perusasiakirjat.

2. Yhdenmukaistettu standardi sisältää:

– –

— menetelmät (laskentamenetelmät, testausmenetelmät tai muut menetelmät) tai viittauksen standardiin, johon sisältyvät menetelmät tällaisten ominaisuuksien määrittämiseksi

– –”

16 Toimeksiannon M 125 liitteissä 1–3 täsmennetään toimeksiannon soveltamisala, toimeksiannon tekninen viitekehys ja toimeksiannon mukaiset vaatimustenmukaisuuden vahvistamista koskevat vaatimukset.

– Yhdenmukaistettu standardi EN 13242:2002

17 Yhdenmukaistetun standardin EN 13242:2002 1 kohdan toisessa alakohdassa todetaan, että siihen sisältyy ”sen arvioiminen, ovatko tuotteet tämän [yhdenmukaistetun standardin] mukaisia”.

18 Kyseisen yhdenmukaistetun standardin 6 kohdan, jonka otsikko on ”Kemialliset ominaisuudet”, sanamuoto on seuraava:

”6.1 Yleistä

Kaikkien tämän kohdan ominaisuuksien testaamisen ja tulosten ilmoittamisen tarve on rajattu ja riippuu kyseisestä sovelluksesta loppukäyttökohteessa tai kiviaineksen alkuperästä. Vaadittaessa tulee kohdassa 6 määritellyt testit tehdä asianmukaisten kemiallisten ominaisuuksien määrittämiseksi.

– –

6.3 Kokonaisrikki

Kiviaineksen kokonaisrikkipitoisuus, joka määritetään standardin EN 1744-1:1998 [jonka CEN on hyväksynyt täysin komission toimeksiannon ja direktiivin 7 artiklassa säädetyn menettelyn ulkopuolella] [11 artiklan] mukaisesti, on ilmaistava viittaamalla taulukossa 13 [jonka otsikko on ”Kokonaisrikkipitoisuuden enimmäisarvojen luokat”] määritettyyn vastaavaan luokkaan:

Kiviaines	Kokonaisrikin määrä %	Luokka S
Muu kiviaines kuin ilmajäähdytetty masuunikuona	≤ 1 > 1	S_1 $S_{Ilmoitettu}$
	Ei vaatimusta	S_{NR}
Ilmajäähdytetty masuunikuona	≤ 2 > 2	S_2 $S_{Ilmoitettu}$
	Ei vaatimusta	S_{NR}

_ _”

19 Kyseisen yhdenmukaistetun standardin liitteessä ”Liite ZA (Tiedoksi) ? Tämän eurooppalaisen standardin artiklat, jotka koskevat olennaisia vaatimuksia tai muita EU:n direktiivien säännöksiä” todetaan muun muassa, että ”tässä liitteessä mainitut eurooppalaisen standardin [EN 13242:2002] artiklat ovat direktiivin [89/106] puitteissa annetun toimeksiannon vaatimusten mukaisia” ja että ”näiden artiklojen noudattamisen perusteella tässä eurooppalaisessa standardissa tarkoitettujen kiviainesten oletetaan soveltuvan tässä asiakirjassa mainittuihin käyttötarkoituksiin”.

20 Yhdenmukaistetun standardin EN 13242:2002 viitenumero on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä 27.3.2003 (EUVL 2003, C 75, s. 8).

Irlannin lainsäädäntö

Laki tavaroiden myynnistä ja palvelujen suorituksesta

21 Tavaroiden myynnistä ja palvelujen suorituksesta annetun vuoden 1980 lain (Sale of Goods and Supply of Services Act 1980) 10 §:llä lisätään tavaroiden myynnistä annettuun vuoden 1893 lakiin (Sale of Goods Act 1893) uusi 14 §, jossa säädetään seuraavaa:

”(1) Jollei tämän lain ja sen nojalla annettujen asetusten säännöksistä muuta johdu, kauppasopimuksen perusteella toimitettujen tavaroiden laatuun tai tiettyyn tarkoitukseen soveltuvuuteen ei sovelleta implisiittistä edellytystä tai takuuta.

(2) Jos myyjä myy tavaroita osana liiketoimintaansa, implisiittisenä edellytyksenä on, että sopimuksen perusteella toimitetut tavarat ovat laadultaan myyntikelpoisia. Tällaista edellytystä ei kuitenkaan sovelleta

(a) puutteisiin, jotka on nimenomaisesti saatettu ostajan tietoon ennen sopimuksen tekemistä, tai

(b) jos ostaja tarkastaa tavarat ennen sopimuksen tekemistä, puutteisiin, joiden olisi pitänyt ilmetä tällaisen tarkastuksen yhteydessä.

(3) Tavarat ovat laadultaan myyntikelpoisia, jos ne soveltuvat yhtä hyvin siihen tarkoitukseen tai tarkoituksiin, johon tai joihin kyseisen kaltaisia tavaroita tavallisesti ostetaan, ja ovat yhtä kestäviä kuin niiden voidaan kohtuudella olettaa olevan, kun otetaan huomioon tavaroista esitetty kuvaus, hinta (jos merkityksellinen) ja kaikki muut asiaan kuuluvat seikat, ja tähän lakiin sisältyvää viittausta myyntikelvottomiin tavaroihin on tulkittava vastaavasti.

(4) Jos myyjä myy tavaroita osana liiketoimintaansa ja ostaja nimenomaisesti tai implisiittisesti saattaa myyjän tietoon jonkin tietyn tarkoituksen, johon tavarat ostetaan, implisiittisenä edellytyksenä on, että sopimuksen perusteella toimitetut tavarat soveltuvat kohtuudella tähän tarkoitukseen siitä riippumatta, onko kyseessä sellainen tarkoitus, johon tällaisia tavaroita yleisesti toimitetaan, paitsi jos olosuhteet osoittavat, ettei ostaja turvaudu tai ei voi kohtuudella turvautua myyjän asiantuntemukseen tai harkintaan.

_ _”

Standardi I.S. EN 13242:2002

22 National Standard Authority of Ireland (Irlannin kansallinen standardointiviranomainen) on saattanut standardin EN 13242:2002 voimaan Irlannissa standardilla I.S. EN 13242:2002.

Pääasian tosiseikat ja ennakkoratkaisukysymykset

23 James Elliott Constructionin rakentaessa Ballymunin nuorisotaloa Dublinissa (Irlanti) urakan eritelmissä vaadittiin muun muassa, että rakennuksen sisälattiat perustetaan 225 millimetrin tukikerrokselle, jonka materiaalina on ”luokan 804 raakakivimurske, joka vastaa Departement of Entreprisen erittelyjä”. Irish Asphalt toimitti tätä varten James Elliott Constructionille tuotetta, jota kutsuttiin luokan 804 kiviainekseksi.

24 Töiden jälkeen lattioissa ja sisäkatoissa ilmeni halkeamia, joiden vuoksi rakennus oli käyttökelvoton. James Elliott Construction myönsi olevansa vastuussa ja teki rakennuksessa korjaustöitä 1,5 miljoonan euron arvosta.

25 James Elliott Construction nosti 13.6.2008 Irish Asphaltia vastaan vahingonkorvauskanteen sillä perusteella, että kyseessä olevat rakennusvirheet johtuivat Irish Asphaltin toimittamaan luokan 804 kiviainekseen sisältyneestä rikkikiisusta.

26 High Court (ylioikeus, Irlanti) katsoi 25.5.2011 antamassaan tuomiossa, että betonin rakennevirheet johtuivat Irish Asphaltin James Elliott Constructionille toimittamaan murskeeseen sisältyneestä rikkikiisusta. Tältä osin kyseinen tuomioistuin totesi, että rakennuksesta irrotetun kiviaineksen analyysit osoittivat, ettei kiviaines noudattanut eurooppalaisen standardin EN 13242:2002 täytäntöön panemiseksi annettua irlantilaista standardia I.S. EN 13242:2002 varsinkaan kiviaineksen rikkipitoisuuden osalta.

27 Näin ollen se katsoi, että Irish Asphalt oli rikkonut sopimusperusteista velvoitettaan toimittaa tavaroiden myynnistä annetun lain 14 §:n 2 momentin mukaisesti ”myyntikelpoista” ja ”tarkoitukseen soveltuvaa” kiviainesta.

28 Irish Asphalt valitti High Courtin tuomiosta Supreme Courtiin (ylin tuomioistuin, Irlanti).

29 Supreme Court antoi 2.12.2014 tuomion, jolla ratkaistiin vain kansallista oikeutta koskevat kysymykset ja hylättiin valitus niiden osalta mutta jätettiin kaikki unionin oikeutta koskevat kysymykset myöhemmin ratkaistaviksi.

30 Kyseinen tuomioistuin pohtii tässä yhteydessä ensinnäkin rakennusalan tuotteita koskevien yhdenmukaistettujen eurooppalaisten standardien oikeudellista asemaa ja niiden merkitystä kahden yksityisen osapuolen välisissä sopimussuhteissa silloin, kun tavaran toimittamista koskevassa sopimuksessa viitataan yhdenmukaistetun standardin nojalla annettuun kansalliseen standardiin, toiseksi eurooppalaisen standardin EN 13242:2002 tulkintaa sen ulottuvuuden ja sisällön osalta ja erityisesti tämän standardin noudattamisen synnyttämien olettamien ja niiden kumoamismahdollisuuksien kannalta sekä kolmanneksi sellaisten kansallisen oikeuden säännösten, joissa edellytetään tiettyjen implisiittisten sopimusehtojen olemassaoloa, ja jäsenvaltioille direktiivin 98/34 mukaan kuuluvan ilmoitusvelvollisuuden välistä suhdetta.

31 Tässä tilanteessa Supreme Court päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) a) Jos yksityisen sopimuksen ehdot velvoittavat sopimuspuolen toimittamaan tuotteen, joka on valmistettu sellaisen kansallisen standardin mukaisesti, joka puolestaan on hyväksytty pantaessa täytäntöön sellaista eurooppalaista standardia, joka on laadittu komission direktiivin 89/106 säännösten nojalla antaman toimeksiannon perusteella, onko kyseisen standardin tulkinta asia, josta voidaan pyytää Euroopan unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua SEUT 267 artiklan mukaisesti?

b) Jos ensimmäisen kysymyksen a kohtaan vastataan myöntävästi, edellytetäänkö standardissa EN 13242:2002, että kyseisen standardin noudattaminen tai noudattamatta jättäminen osoitetaan ainoastaan esittämällä todisteita testauksesta, joka on suoritettu Euroopan standardointikomitean (CEN) hyväksymien ja standardissa EN 13242:2002 mainittujen standardien (joista ei ole annettu toimeksiantoa) mukaisesti, ja siitä, missä tällaisia testejä tehdään valmistus- ja/tai toimitusajankohtana, vai voidaanko standardin noudattamatta jättäminen (ja vastaavasti sopimuksen rikkominen) osoittaa esittämällä todisteita muista myöhemmin tehdyistä testeistä, jos tällaisten testien tulokset johdonmukaisesti todistavat standardin noudattamatta jättämisen?

2) Kun käsiteltävänä on yksityisoikeudellinen vaatimus, joka liittyy sellaista tuotetta koskevaan sopimusrikkomukseen, joka on valmistettu komission direktiivin [89/106] nojalla antaman toimeksiannon perusteella laaditun eurooppalaisen standardin mukaisesti, onko kansallinen tuomioistuin velvollinen jättämään soveltamatta kansallisia oikeussäännöksiä, joissa edellytetään myyntikelpoisuutta ja tarkoitukseen soveltuvuutta tai laatua koskevien implisiittisten sopimusehtojen olemassaoloa, sillä perusteella, että joko lakisääteisissä edellytyksissä tai niitä sovellettaessa luodaan standardeja tai vahvistetaan teknisiä eritelmiä tai vaatimuksia, joita ei ole ilmoitettu direktiivin 98/34 säännösten mukaisesti?

3) Kun käsiteltävänä on sellaista sopimuksen täyttämättä jättämistä koskeva vaatimus, jonka väitetään olevan seurausta standardin EN 13242:2002 mukaisesti valmistetun tuotteen myyntikelpoisuutta tai tarkoitukseen soveltuvuutta koskevan edellytyksen (jonka oletetaan lain nojalla sisältyvän osapuolten väliseen sopimukseen ja jota sopimuspuolet eivät ole muuttaneet tai jättäneet soveltamatta) rikkomisesta, onko kansallinen tuomioistuin velvollinen olettamaan, että tuote on laadultaan myyntikelpoinen ja tarkoitukseen soveltuva, ja jos näin on, voidaanko tällainen olettama kumota ainoastaan esittämällä todisteita standardin EN 13242:2002 noudattamatta jättämisestä testeillä, jotka on suoritettu standardissa EN 13242:2002 tarkoitettujen testien ja testausprotokollien mukaisesti ja tehty tuotteen toimitusajankohtana?

4) Jos sekä ensimmäisen kysymyksen a kohtaan että kolmanteen kysymykseen vastataan myöntävästi, määrätäänkö standardissa EN 13242:2002 tai sen nojalla kiviainesten kokonaisrikkipitoisuuden raja-arvosta, jolloin muun muassa olettama tuotteen myyntikelpoisuudesta tai tarkoitukseen soveltuvuudesta edellyttää tällaisen raja-arvon noudattamista?

5) Jos sekä ensimmäisen kysymyksen a kohtaan että kolmanteen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko oltava todisteita siitä, että tuotteessa oli CE-merkintä, jotta voidaan vedota standardin EN 13242:2002 liitteessä ZA ja/tai direktiivin 89/106 4 artiklassa esitettyyn olettamaan?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäisen kysymyksen a kohta, joka koskee unionin tuomioistuimen toimivaltaa

32 Ensimmäisen kysymyksensä a kohdassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko SEUT 267 artiklaa tulkittava siten, että kun kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä on asia, joka koskee yksityisoikeudellista sopimusta, jonka mukaan sopimuspuolen on toimitettava tuotetta, joka on sellaisen kansallisen standardin mukaista, jolla on pantu täytäntöön direktiivin 89/106 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu yhdenmukaistettu standardi, jonka viitenumeron komissio on julkaissut Euroopan unionin virallisen lehden C-sarjassa, unionin tuomioistuin on toimivaltainen antamaan ennakkoratkaisun tämän standardin tulkinnasta.

33 Aluksi on yhtäältä todettava, että ennakkoratkaisupyynnön mukaan pääasiassa kyseessä olevalla teknisellä standardilla I.S. EN 13242:2002 Irlannin standardointiviranomainen on saattanut yhdenmukaistetun standardin EN 13242:2002 osaksi Irlannin oikeusjärjestystä. Se, miten ensiksi mainittua standardia on tulkittava, riippuu siten suoraan siitä, miten viimeksi mainittua standardia tulkitaan.

34 Toisaalta on syytä muistuttaa, että oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuimella on toimivalta tulkita toimia, joiden toteuttajina olevia elimiä ei tosin voida pitää ”unionin toimieliminä, eliminä tai laitoksina” mutta jotka ovat kuitenkin unionin oikeusjärjestykseen kuuluvan toimen täytäntöönpano- tai soveltamistoimia (ks. vastaavasti tuomio 20.9.1990, Sevince, C-192/89, EU:C:1990:322, 10 kohta ja tuomio 21.1.1993, Deutsche Shell, C-188/91, EU:C:1993:24, 17 kohta), ja tämä ratkaisu on perusteltu suoraan SEUT 267 artiklan tarkoituksella, joka on varmistaa kaikkien unionin oikeusjärjestykseen kuuluvien oikeussääntöjen yhdenmukainen soveltaminen unionissa sen välttämiseksi, että niiden vaikutukset vaihtelisivat eri jäsenvaltioissa niille annettujen tulkintojen mukaan (tuomio 20.9.1990, Sevince, C-192/89, EU:C:1990:322, 11 kohta).

35 Oikeuskäytännössä on myös täsmennetty, ettei se seikka, että unionin oikeuteen kuuluvalla toimella ole sitovaa vaikutusta, estä unionin tuomioistuinta antamasta SEUT 267 artiklaan perustuvassa ennakkoratkaisumenettelyssä ratkaisua kyseisen säädöksen tulkinnasta (tuomio 21.1.1993, Deutsche Shell, C-188/91, EU:C:1993:24, 18 kohta).

36 Kun kyse on erityisesti pääasiassa kyseessä olevan kaltaisesta yhdenmukaistetusta standardista, on syytä todeta, että direktiivin 89/106 4 artiklan 1 kohdassa olevan määritelmän mukaan yhdenmukaistetuilla standardeilla tarkoitetaan teknisiä eritelmiä, jotka on laatinut ja vahvistanut CEN, CENELEC tai molemmat yhdessä komission direktiivin 83/189 mukaisesti antamasta toimeksiannosta, ja että nämä merkitsevät viimeksi mainitun direktiivin johdanto-osan kuudennesta ja seitsemännestä perustelukappaleesta ilmenevin tavoin kyseisen direktiivin liitteessä I määriteltyjen olennaisten vaatimusten konkretisointia teknisellä tasolla.

37 Direktiivin 89/106 7 artiklan 3 kohdan mukaan komissio julkaisee Euroopan standardointijärjestöjen vahvistamien standardien viitenumerot Euroopan unionin virallisen lehden C-sarjassa.

38 Direktiivin 89/106 4 artiklan 2 kohdan mukaan, luettuna yhdessä sen johdanto-osan 11 perustelukappaleen kanssa, tämän julkaisemisen johdosta kyseisen direktiivin soveltamisalaan kuuluviin tuotteisiin, jotka täyttävät kyseisiä tuotteita koskevissa yhdenmukaistetuissa standardeissa määritellyt tekniset vaatimukset, sovelletaan olettamaa, jonka mukaan tuotteet ovat mainitun

direktiivin olennaisten vaatimusten mukaisia (ks. vastaavasti tuomio 21.10.2010, Latchways ja Eurosafe Solutions, C-185/08, EU:C:2010:619, 31 kohta) ja jonka perusteella tuotteet voidaan varustaa CE-merkinnällä.

39 Tämä olettama direktiivin 89/106 olennaisten vaatimusten mukaisuudesta ja CE-merkintä mahdollistaa saman direktiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti, luettuna sen johdanto-osan 12 perustelukappaleen valossa, kyseisen tuotteen vapaan liikkuvuuden, markkinoille saattamisen ja käytön unionin kaikkien jäsenvaltioiden alueella.

40 Edellä todetusta seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen yhdenmukaistettu standardi, joka on hyväksytty direktiivin 89/106 nojalla ja jonka viitenumero on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä, kuuluu unionin oikeuteen, koska kysymys siitä, sovelletaanko tiettyyn tuotteeseen direktiivin 89/106 4 artiklan 2 kohdassa säädettyä olettamaa, ratkaistaan tukeutumalla tällaisen standardin määräyksiin.

41 Se, että tuote on tällaisessa standardissa määriteltyjen teknisten vaatimusten mukainen, oikeuttaa nimittäin olettamaan, että kyseinen tuote täyttää direktiiviin 89/106 sisältyvät olennaiset vaatimukset. Tästä seuraa, että kyseisen tuotteen vapaa liikkuvuus, markkinoille saattaminen ja käyttö on sallittu unionin kaikkien jäsenvaltioiden alueella siten, että kyseisen direktiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot eivät voi esimerkiksi asettaa näille tuotteille niiden tosiasialliseen markkinoille pääsyyn ja niiden käyttöön jäsenvaltioiden alueella kohdistuvia lisävaatimuksia (ks. vastaavasti tuomio 16.10.2014, komissio v. Saksa, C-100/13, EU:C:2014:2293, 55, 56 ja 63 kohta).

42 Vaikka pitääkin paikkansa, että rakennusalan tuotteen yhdenmukaisuus direktiiviin 89/106 sisältyvien olennaisten vaatimusten kanssa voidaan tapauksen mukaan osoittaa muilla keinoilla kuin osoittamalla yhdenmukaistettujen standardien mukaisuus, tämä ei voi kyseenalaistaa yhdenmukaistettuun standardiin liittyvien oikeusvaikutusten olemassaoloa.

43 Sitä paitsi on syytä huomauttaa, että vaikka tällaisen yhdenmukaistetun standardin laatiminen on annettu yksityisoikeudellisen elimen tehtäväksi, se on kuitenkin välttämätön ja tiukasti säännelty toimenpide kyseisessä direktiivissä määriteltyjen olennaisten vaatimusten täytäntöön panemiseksi ja se toteutetaan komission aloitteesta ja sen johdolla ja valvonnassa, minkä lisäksi sen oikeusvaikutukset edellyttävät, että komissio ensin julkaisee sen viitenumeron Euroopan unionin virallisen lehden C-sarjassa.

44 Tässä tapauksessa standardi EN 13242:2002 on laadittu toimeksiannon M 125 perusteella, jonka komissio oli antanut CEN:lle direktiivin 89/106 7 artiklan nojalla ja jonka II luvun 8 kohdassa määrätään, että CEN:n teknisten komiteoiden on annettava tekninen vastaus toimeksiannossa mainittujen ominaisuuksien määrittämistä varten ottaen huomioon toimeksiannossa mainitut edellytykset. Tätä varten komissio on kyseisen toimeksiannon liitteissä 1 ja 2 määrittänyt täsmällisesti toimeksiannon soveltamisalan sekä teknisen viitekehyksen kullekin sellaisten tuotteiden ryhmälle ja alaryhmälle, joiden suorituskyky- ja kestävyysominaisuuksien määrittämistä komissio edellyttää. Saman toimeksiannon liitteen 3 mukaan komissio on myös vaatinut CEN:ää yksilöimään laadittavassa yhdenmukaistetussa standardissa tietyn määrän järjestelmiä vaatimustenmukaisuuden vahvistamiseksi.

45 Toimeksiannossa M 125 olevan II luvun 1 ja 19 kohdasta ilmenee myös ensinnäkin, että ennen kuin kyseinen standardointielin hyväksyy toimeksiannon, sen on laadittava komission asettamassa määräajassa työohjelma, joka komission on hyväksyttävä. Toiseksi saman luvun 5 ja 6 kohdan mukaan kaikki ehdotukset toimeksiantoon sisältymättömien seikkojen lisäämisestä oli esitettävä komission tutkittaviksi. Kolmanneksi kyseisen luvun 15–17 ja 21 kohdan mukaan komission oli yksityiskohtaisesti seurattava standardointielinten työskentelyä, ja tähän liittyi säännöllinen raportointivelvollisuus komissiolle sekä komission suorittama yhdenmukaistettujen standardien lopullisten luonnosten asianmukaisuuden tarkastus ennen niiden viitenumeroiden julkaisemista Euroopan unionin virallisen lehden C-sarjassa.

46 Kuten 16.10.2014 annetusta tuomiosta komissio v. Saksa (C-100/13, EU:C:2014:2293) ilmenee, komissio valvoo yhdenmukaistettujen standardien täysimääräistä vaikutusta myös SEUT 258 artiklassa tarkoitetun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen avulla. Kyseisessä tuomiossa unionin tuomioistuin onkin katsonut, että asianomainen jäsenvaltio ei ollut noudattanut direktiivin 89/106 4 artiklan 2 kohdan ja 6 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se oli asettanut useissa yhdenmukaistetuissa standardeissa tarkoitetuille rakennusalan tuotteille lisävaatimuksia, jotka kohdistuivat näiden tuotteiden tosiasialliseen pääsyyn Saksan markkinoille ja niiden käyttöön Saksan alueella.

47 Ensimmäisen kysymyksen a kohtaan on näin ollen vastattava, että SEUT 267 artiklan ensimmäistä kohtaa on tulkittava siten, että unionin tuomioistuin on toimivaltainen antamaan ennakkoratkaisun direktiivin 89/106 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun yhdenmukaistetun standardin, jonka viitenumeron komissio on julkaissut Euroopan unionin virallisen lehden C-sarjassa, tulkinnasta.

Ensimmäisen kysymyksen b kohta

48 Ensimmäisen kysymyksen a kohtaan annettu vastaus huomioon ottaen on vastattava ensimmäisen kysymyksen b kohtaan, jolla ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko yhdenmukaistettua standardia EN 13242:2002 tulkittava siten, että sellaisen oikeusriidan yhteydessä, joka koskee yksityisoikeudellista sopimusta, joka edellyttää sopimuspuolen toimittavan sellaisen kansallisen standardin mukaista tuotetta, jolla pannaan täytäntöön direktiivin 89/106 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu yhdenmukaistettu standardi, jonka viitenumeron komissio on julkaissut Euroopan unionin virallisen lehden C-sarjassa, kyseisen yhdenmukaistetun standardin teknisten eritelmien noudattamatta jättäminen saadaan osoittaa muilla kuin yhdenmukaistetussa standardissa nimenomaisesti tarkoitetuilla testausmenetelmillä, ja voidaanko tällaisia menetelmiä käyttää milloin tahansa tuotteen taloudellisen käyttöiän aikana.

49 Aluksi on syytä todeta, että yhdenmukaistetussa standardissa EN 13242:2002 olevan 1 jakson toisen kappaleen mukaisesti, jonka sanamuodon mukaan kyseiseen standardiin ”sisältyy sen arvioiminen, ovatko tuotteet [kyseisen] eurooppalaisen standardin mukaisia”, saman yhdenmukaistetun standardin 6 kohdan, jonka otsikko on ”Kemialliset ominaisuudet”, 6.3 kohdassa määrätään, että kiviaineksen kokonaisrikkipitoisuus, joka määritetään standardin EN 1744-1:1998 mukaisesti, on ilmaistava viittaamalla kyseisen yhdenmukaistetun standardin taulukossa 13, jonka otsikko on ”Kokonaisrikkipitoisuuden enimmäisarvojen luokat”, määritettyyn vastaavaan luokkaan.

50 Kuten direktiivin 89/106 johdanto-osan neljännessä perustelukappaleessa vahvistetaan, on kuitenkin muistutettava, että direktiivin tarkoituksena on poistaa kaupan esteet siten, että luodaan olosuhteet, joissa rakennusalan tuotteita voidaan vapaasti myydä unionissa (ks. vastaavasti tuomio 18.10.2012, Elenca, C-385/10, EU:C:2012:634, 15 kohta).

51 Tästä seuraa, että direktiivillä 89/106, jonka tavoite on rajattu kaupan esteiden poistamiseen, ei ole tarkoitus yhdenmukaistaa edellytyksiä ja yksityiskohtaisia sääntöjä rakennusalan tuotteiden konkreettiselle käytölle liitettäessä niitä rakenteilla oleviin talon- ja maanrakennuskohteisiin vaan näiden tuotteiden markkinoille pääsyä koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

52 Näin ollen direktiivissä 89/106, kuten myöskään yhdenmukaistetussa standardissa EN 13242:2002 tai erityisesti sen 6.3 kohdassa, jossa vahvistetaan menettelytavat standardissa tarkoitettujen kiviainesten rikkipitoisuuden määrittämisessä, ei yhdenmukaisteta kansallisia säännöstöjä, joita sovelletaan todisteluun pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa sopimusoikeudellisessa riita-asiassa, enempää sen kannalta, millä tavalla rakennusalan tuotteen yhdenmukaisuus sopimuksen mukaisten eritelmien kanssa on osoitettava, kuin senkään kannalta, minä ajankohtana kyseisen tuotteen sopimuksenmukaisuus on osoitettava.

53 Ensimmäisen kysymyksen b kohtaan on edellä esitetyin perustein vastattava, että yhdenmukaistettua standardia EN 13242:2002 on tulkittava siten, ettei se sido kansallista tuomioistuinta, jonka käsiteltävänä on riita-asia, joka koskee sellaisen yksityisoikeudellisen sopimuksen täyttämistä, joka edellyttää sopimuspuolen toimittavan sellaisen kansallisen standardin mukaista rakennusalan tuotetta, jolla pannaan täytäntöön yhdenmukaistettu standardi, enempää sen kannalta, millä tavalla rakennusalan tuotteen yhdenmukaisuus sopimuksen mukaisten eritelmien kanssa on osoitettava, kuin senkään kannalta, minä ajankohtana kyseisen tuotteen sopimuksenmukaisuus on osoitettava.

Kolmas kysymys

54 Kolmannella kysymyksellään, joka on syytä tutkia seuraavaksi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko direktiivin 89/106 4 artiklan 2 kohtaa, luettuna direktiivin johdanto-osan 12 perustelukappaleen valossa, tulkittava siten, että olettama yhdenmukaistetun standardin mukaisesti valmistetun rakennusalan tuotteen soveltuvuudesta käyttötarkoitukseensa sitoo kansallista tuomioistuinta tällaisen tuotteen myyntikelpoisuuden tai käyttötarkoitukseen soveltuvuuden määrittämisessä, kun pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tavaroiden myyntiä koskevassa yleisluonteisessa kansallisessa säännöstössä edellytetään rakennusalan tuotteella olevan tällaisia ominaisuuksia. Jos vastaus on myöntävä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee unionin tuomioistuimelta, millä tavoin tämä olettama on kumottavissa.

55 Kuten direktiivin 89/106 2 artiklan 1 kohdasta ilmenee, direktiivin tarkoituksena on varmistaa, että rakennuskohteissa käytettävät tuotteet voidaan saattaa markkinoille vain, jos ne sopivat suunniteltuun käyttöönsä eli jos ne ovat ominaisuuksiltaan sellaisia, että rakennuskohde, johon tuotteet liitetään, asennetaan, käytetään tai sijoitetaan, täyttää tämän direktiivin 3 artiklassa tarkoitetut olennaiset vaatimukset siinä tapauksessa, että rakennuskohteeseen sovelletaan tällaisia vaatimuksia sisältävää sääntelyä.

56 Kuten tämän tuomion 39 kohdassa on muistutettu, unionin lainsäätäjä on tältä osin toteuttanut käyttötarkoitukseen soveltuvuutta koskevaan olettamaan perustuvan järjestelmän, jonka mukaan tuotteeseen, joka täyttää direktiivin 89/106 3 artiklassa tarkoitetut ja yhdenmukaistetussa standardissa konkretisoidut olennaiset vaatimukset, sovelletaan kyseisen direktiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti, luettuna sen johdanto-osan 12 perustelukappaleen valossa, vapaata liikkuvuutta ja tuotetta saadaan saattaa markkinoille ja käyttää vapaasti kaikkien jäsenvaltioiden alueella.

57 Tästä seuraa, että tällaisen vaatimustenmukaisuutta koskevan olettaman tarkoituksena on ainoastaan sallia yhdenmukaistetussa standardissa vahvistettujen vaatimusten mukaisen rakennusalan tuotteen vapaa liikkuvuus unionissa.

58 Näin ollen direktiiviä 89/106 ei tämän tuomion 51 kohdassa mainituista samoista syistä voida tulkita siten, että sillä yhdenmukaistettaisiin rakennusalan tuotteiden myyntiä koskeviin sopimuksiin sovellettavat, mahdollisesti implisiittiset kansalliset säännöt.

59 Tästä seuraa, että direktiivin 89/106 4 artiklan 2 kohdassa, luettuna tämän direktiivin johdanto-osan 12 perustelukappaleen valossa, säädetyllä käyttötarkoitukseen soveltuvuutta koskevalla olettamalla ei voi olla sopimusoikeudellisessa riita-asiassa sitovaa vaikutusta sen arvioimisessa, onko yksi sopimuspuolista noudattanut kansallista sopimusoikeudellista vaatimusta.

60 Kolmannen ennakkoratkaisukysymyksen ensimmäiseen osaan annetun vastauksen vuoksi kysymyksen toiseen osaan ei ole tarpeen vastata.

61 Kolmanteen kysymykseen on edellä esitetyn perusteella vastattava, että direktiivin 89/106 4 artiklan 2 kohtaa, luettuna direktiivin johdanto-osan 12 perustelukappaleen valossa, on tulkittava siten, että olettama yhdenmukaistetun standardin mukaisesti valmistetun rakennusalan

tuotteen soveltuvuudesta käyttötarkoitukseensa ei sido kansallista tuomioistuinta tällaisen tuotteen myyntikelpoisuuden tai käyttötarkoitukseen soveltuvuuden määrittämisessä, kun pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tavaroiden myyntiä koskevassa yleisluonteisessa kansallisessa säännöstössä edellytetään rakennusalan tuotteella olevan tällaisia ominaisuuksia.

Neljäs ja viides kysymys

62 Koska ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen neljäs ja viides kysymys on esitetty pelkästään sen varalta, että ensimmäisen kysymyksen a kohtaan ja kolmanteen kysymykseen vastataan myöntävästi, niihin ei ole tarpeen vastata.

Toinen kysymys

63 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko direktiivin 98/34 1 artiklan 11 alakohtaa tulkittava siten, että kahden yksityisen oikeussubjektin välisessä sopimukseen perustuvia oikeuksia ja velvoitteita koskevassa riita-asiassa kansallisen tuomioistuimen on – sillä perusteella, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa kansallisessa säännöstössä on kyse saman direktiivin 1 artiklan 11 alakohdassa tarkoitetusta teknisestä määräyksestä, jota jäsenvaltio ei ole ilmoittanut komissiolle kyseisen direktiivin 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti – jätettävä soveltamatta tällaista säännöstöä, jossa säädetään sen varalta, etteivät osapuolet toisin sovi, implisiittisistä sopimusehdoista, jotka koskevat myytyjen tuotteiden myyntikelpoisuutta, käyttötarkoitukseensa soveltuvuutta tai laatua.

64 Aluksi on syytä muistuttaa, että – kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on aiheellisesti todennut – vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yksityisten oikeussubjektien välisessä oikeusriidassa voidaan vedota siihen, että kansallista teknistä määräystä, jota ei ole ilmoitettu direktiivin 98/34 8 artiklan mukaisesti, on jätettävä soveltamatta (ks. tuomio 30.4.1996, CIA Security International, C-194/94, EU:C:1996:172, 54 kohta ja tuomio 26.9.2000, Unilever, C-443/98, EU:C:2000:496, 40–43, 48 ja 49 kohta).

65 Sitä ennen on kuitenkin varmistettava, että pääasiassa kyseessä oleva säännöstö on todellakin kyseisen direktiivin 1 artiklan 11 alakohdassa tarkoitettu tekninen määräys.

66 Kyseisestä säännöksestä ilmenee, että ”teknisen määräyksen” käsite jakautuu kolmeen luokkaan eli sillä tarkoitetaan ensinnäkin kyseisen direktiivin 1 artiklan 3 alakohdassa tarkoitettua ”teknistä eritelmää”, toiseksi tämän direktiivin 1 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua ”muuta vaatimusta” ja kolmanneksi tämän direktiivin 1 artiklan 11 alakohdassa tarkoitettua tuotteen valmistusta, tuontia, kaupan pitämistä tai käyttöä koskevaa kieltoa (tuomio 10.7.2014, Ivansson ym., C-307/13, EU:C:2014:2058, 16 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

67 Nyt käsiteltävässä asiassa on ensinnäkin ilmeistä, etteivät pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset säännökset itsessään tai sellaisina, kuin Irlannin tuomioistuimet niitä tulkitsevat, kuulu direktiivin 98/34 1 artiklan 3 alakohdassa tarkoitetun teknisen eritelmän käsitteen piiriin. Tällä käsitteellä nimittäin tarkoitetaan yksinomaan kansallisia toimenpiteitä, joilla viitataan tuotteeseen tai sen pakkaukseen sellaisenaan ja vahvistetaan näin ollen yksi tuotteelta vaadittava ominaisuus (tuomio 10.7.2014, Ivansson ym., C-307/13, EU:C:2014:2058, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tämä ei selvästikään päde sellaiseen vaatimukseen, jota on sovellettava yleisesti kaikkien tuotteiden myyntiin, jolleivät sopimuspuolet toisin sovi.

68 Toiseksi tällaisia säännöksiä ei samasta syystä voida luokitella direktiivin 98/34 1 artiklan 4 alakohdassa tarkoitetuksi ”muuksi vaatimukseksi”.

69 Tältä osin unionin tuomioistuin on täsmentänyt, että kansalliset toimenpiteet voidaan luokitella kyseisessä säännöksessä tarkoitetuiksi ”muiksi vaatimuksiksi” vain, jos ne ovat edellytyksiä, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi kyseisen tuotteen koostumukseen, luonteeseen tai kaupan pitämiseen, kun otetaan huomioon, että luonteeltaan yleiset säännökset eivät voi olla tällaisia edellytyksiä eikä niitä näin ollen voida luokitella ”muiksi vaatimuksiksi” (tuomio 10.7.2014, Ivansson ym., C-307/13, EU:C:2014:2058, 26 ja 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

70 Kolmanneksi pääasiassa kyseessä oleva säännöstö ei kuulu myöskään direktiivin 98/34 1 artiklan 11 alakohdassa säädettyihin teknisiin määräyksiin, koska kyseisissä säännöksissä pelkästään ilmaistaan implisiittisiä sopimusehtoja, joten niihin ei sisälly mitään tässä direktiivissä tarkoitettua kieltoa valmistaa, maahantuoda, pitää kaupan tai käyttää tuotetta taikka tarjota palveluja, käyttää palveluja tai sijoittautua palvelujen tarjoajana.

71 Tästä seuraa, ettei direktiiviä 98/34 ole sovellettava pääasiassa kyseessä olevalla säännöstöllä vahvistettujen kaltaisiin implisiittisiin sopimusehtoihin.

72 Toiseen kysymykseen on edellä todetun perusteella vastattava, että direktiivin 98/34 1 artiklan 11 alakohtaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset kansalliset säännökset, joissa säädetään sen varalta, etteivät osapuolet toisin sovi, implisiittisistä sopimusehdoista, jotka koskevat myytyjen tuotteiden myyntikelpoisuutta, käyttötarkoitukseensa soveltuvuutta tai laatua, eivät ole tässä säännöksessä tarkoitettuja teknisiä määräyksiä, joista on ilmoitettava etukäteen saman direktiivin 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetyllä tavalla.

Oikeudenkäyntikulut

73 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **SEUT 267 artiklan ensimmäistä kohtaa on tulkittava siten, että Euroopan unionin tuomioistuin on toimivaltainen antamaan ennakkoratkaisun rakennusalan tuotteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 21.12.1988 annetun neuvoston direktiivin 89/106/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 22.7.1993 annetulla neuvoston direktiivillä 93/68/ETY, 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun yhdenmukaistetun standardin, jonka viitenumeron Euroopan komissio on julkaissut Euroopan unionin virallisen lehden C-sarjassa, tulkinnasta.**

2) **Yhdenmukaistettua standardia EN 13242:2002 ”Maa- ja vesirakentamisessa ja tien rakenteissa käytettävät sitomattomat ja hydraulisesti sidotut kiviainekset” on tulkittava siten, ettei se sido kansallista tuomioistuinta, jonka käsiteltävänä on riita-asia, joka koskee sellaisen yksityisoikeudellisen sopimuksen täyttämistä, joka edellyttää sopimuspuolen toimittavan sellaisen kansallisen standardin mukaista rakennusalan tuotetta, jolla pannaan täytäntöön yhdenmukaistettu standardi, enempää sen kannalta, millä tavalla rakennusalan tuotteen yhdenmukaisuus sopimuksen mukaisten eritelmien kanssa on osoitettava, kuin senkään kannalta, minä ajankohtana kyseisen tuotteen sopimuksenmukaisuus on osoitettava.**

3) **Direktiivin 89/106, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 93/68, 4 artiklan 2 kohtaa, luettuna direktiivin johdanto-osan 12 perustelukappaleen valossa, on tulkittava siten, että olettama yhdenmukaistetun standardin mukaisesti valmistetun tuotteen soveltuvuudesta**

käyttötarkoitukseensa ei sido kansallista tuomioistuinta tällaisen tuotteen myyntikelpoisuuden tai käyttötarkoitukseen soveltuvuuden määrittämisessä, kun pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tavaroiden myyntiä koskevassa yleisluonteisessa kansallisessa säännöstössä edellytetään rakennusalan tuotteella olevan tällaisia ominaisuuksia.

4) **Teknisiä standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22.6.1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 20.11.2006 annetulla neuvoston direktiivillä 2006/96/EY, 1 artiklan 11 alakohtaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset kansalliset säännökset, joissa säädetään sen varalta, etteivät osapuolet toisin sovi, implisiittisistä sopimusehdoista, jotka koskevat myytyjen tuotteiden myyntikelpoisuutta, käyttötarkoitukseensa soveltuvuutta tai laatua, eivät ole tässä säännöksessä tarkoitettuja teknisiä määräyksiä, joista on ilmoitettava etukäteen direktiivin 98/34, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2006/96, 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetyllä tavalla.**

Allekirjoitukset